

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТОНІКИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЙОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ

Д. І. ШИБКОВСЬКИЙ;

М. Г. ПЕДЧЕНКО

(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. *Мета статті* полягає в розкритті теоретичних аспектів формування архітектури механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку. **Методика дослідження.** *Досягнення поставленої у статті мети* здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: методу теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, логічного узагальнення, методів індукції та дедукції. **Результати.** *Поняття «формування архітектури механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку»* дає змогу досліджувати підприємство як систему й відносини і взаємодію між його стейкхолдерами. У результаті наукового аналізу розмежовано поняття «архітектура» як гармонізація ієрархічних та неієрархічних взаємозв'язків складових системи та «архітектурна» як алгоритмізація середовища системи, спрямована на досягнення мети. Доведено, що архітектура дозволяє сформувати та плідно використовувати в майбутньому якісно нові знання, побудовані на: дослідженні закономірностей використання існуючих інструментів; удосконаленні існуючих механізмів; розвиткові підходів, прийомів, методів. Під архітектурою механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку розуміється розкриття таких складників, як механізм управління, забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потенціал розвитку підприємства. Запропоновано поєднання ресурсного, результативного та інституціонального підходів в ідентифікації кожної складової архітектури. Ідентифіковано архітектуру механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку як раціональну систему внутрішніх можливостей (ресурси, резерви), що заснована на інноваційних підходах, гармонізована в ієрархії загальної системи управління та має оптимальну інституціональну підтримку, синергія яких спрямована на забезпечення довгострокового й конкурентоспроможного ринкового господарювання. **Практична значущість результатів дослідження.** *Практичне значення одержаного наукового результату* полягає в ідентифікації основних умов розвитку підприємства, що стимулюють забезпечення довгострокового й конкурентоспроможного ринкового господарювання.

Ключові слова: теоретичні підходи, архітектура, архітектурна, механізм управління, забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потенціал розвитку підприємства.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні в умовах переосмислення класичних підходів до розуміння умов та вимог до забезпечення конкурентоспроможності підприємства важливого значення набуває формування якісної архітектури підприємства, що передбачає

створення раціональної системи та взаємодії її складників: механізму управління, забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потенціалу розвитку. Наведені складники тісно пов'язані між собою й однаково векторно спрямовані на забезпечення довгострокового та конкурентоспроможного ринкового господарювання. У цих умовах ідентифікація тео-

ретичних підходів до визначення раціональної взаємодії наведених складових системи набуває важливого значення як для внутрішніх, так і для зовнішніх стейкхолдерів підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему розкриття теоретичних аспектів формування архітекtonіки механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку піднімали закордонні та українські вчені досить часто. Значний внесок у дослідження механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку зробили фундаментальні наукові праці українських учених, серед яких: К. О. Астаф'єва, А. П. Вожжов, О. Л. Гринько, Л. М. Шимановська-Діанич, В. А. Власенко, Н. С. Педченко, В. Ю. Стрілець, М. І. Кімуржій, Т. О. Партута, Т. В. Фесенко.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розкриття теоретичних аспектів формування архітекtonіки механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Зміни в політичних, екологічних, соціальних, економічних, фінансових процесах викликають потребу в застосуванні нових інструментів (підходів, прийомів, технологій або механізмів). Також актуальним залишається їх окрема прикладна апробація або кооперація чи колаборація переваг кожного з актуальних інструментів у нових напрямках, галузях. Не виключенням є еволюція використання поняття архітекtonіки у тлумачних словниках: від художнього виразу структурних закономірностей конструкції [2] до гармонійного сполучення частин у єдине ціле [8]. Як стверджують у науковій праці А. П. Вожжов та О. Л. Гринько, «архітекtonіка може бути визначена як наука про формування і взаємодію функціональних та інституційних елементів, які створюють необхідну єдність і забезпечують досягнення певної мети» [11, с. 22]. Поняття «фінансова архітекtonіка» пропонується розглядати як науку про природу, специфіку, принципи вибудовування єдиного фінансового простору як фінансової архітектури із загальними закономірностями її розвитку й регулювання [11, с. 22].

Виходячи з наведених підходів, основним результатом архітекtonіки є формування та використання якісно нових знань, побудованих на: дослідженні закономірностей використання існуючих інструментів; удосконаленні існуючих механізмів; розвиткові підходів, прийомів, методів. Поєднання наведених підходів і визначає сформовану архітектуру.

Таким чином, архітектурою механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку є розкриття таких складників, як механізм управління, забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потенціал розвитку підприємства. Синергія цих складників і становитиме теоретичні підходи до формування архітекtonіки.

Під механізмом управління в наукових працях учених прийнято розуміти сукупність елементів, складових, їх взаємодію та взаємовплив. На думку Т. І. Яковенко, організаційно-економічний механізм забезпечення ефективності діяльності підприємств – це елемент комплексного механізму управління, що передбачає формування і посилення потенціалу підприємства через здійснення впливу на організаційні параметри системи й економічні елементи виробничої діяльності підприємства [3, с. 53]. Л. М. Шимановська-Діанич та В. А. Власенко вважають, що організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємства ґрунтується на визначенні його складових, проведенні діагностики стану розвитку системи, формуванні та впровадженні відповідних організаційних та економічних заходів, що сприяє підвищенню ефективності взаємодії між суб'єктами й об'єктами управління всіх рівнів і дає можливість своєчасно реагувати на вплив факторів зовнішнього середовища [5, с. 7].

В. Ю. Стрілець надає узагальнене визначення етимологічної сутності механізму через сукупність методів, важелів, інструментів, інтегрованість яких у певному порядку забезпечує можливість та здатність системи акумулювати ресурси з наявних та невикористаних джерел на основі застосування інститутами якісного правового та інформаційного забезпечення [1, с. 52], тоді як М. І. Кімуржій під механізмом управління підприємством розуміє інтегрованість функцій, методів, інструментів, інформаційного та нормативно-право-

вого забезпечення, що визначає можливість прийняття управлінських рішень у напрямі реалізації векторних орієнтирів розвитку та перспективного нарощення потенціалу розвитку підприємства [9, с. 45–46].

Методологічний підхід до визначення механізму управління пропонує Н. С. Педченко. Зокрема механізм управління підприємством є поєднанням прямих та опосередкованих технологій, що дозволить розширити діапазон можливостей ідентифікації результативності (за допомогою дискримінантного аналізу); відповідності (за допомогою таксономічного показника); порівняльного визначення узгодженості цільовим пріоритетам; еталонного визначення адекватності збалансованого розвитку (стану, який досягається за оптимізації цільової функції потенціалу розвитку) ринковому середовищу [7, с. 28].

Об'єднують наведені наукові підходи такі ключові аспекти: наявність складників, ідентифікація стану розвитку системи, використання технологій. Крім цього, індикатором результативності механізму управління є досягнення орієнтованого розвитку за нівелювання впливу зовнішнього середовища. Такий розвиток базується на потенціалі підприємства, на що вказують наведені наукові підходи. Отже, під механізмом управління розуміють сукупність складових, що приводить до дії систему через її можливості для досягнення нею бажаного результату.

Наступним складником архітектури є забезпечення конкурентоспроможності підприємства. У монографії Н. С. Педченко під забезпеченням конкурентоспроможності пропонує розуміти можливість виживання підприємства в умовах постійної конкурентної боротьби завдяки наявності значного внутрішнього потенціалу підприємства, достатності фінансових ресурсів, доступності позикових ресурсів, спроможності забезпечення високорентабельної діяльності та розширеного відтворення в умовах ринкової трансформації [6, с. 19].

Під конкурентоспроможністю підприємства пропонують також розуміти комплексне висвітлення процесу ефективності роботи в напрямі фінансової, економічної, виробничої, інвестиційної, комерційної та управлінської діяльності, які забезпечують здатність підприємства в довгостроковій перспективі відповідати вимогам ринку [10]. При цьому слід ура-

ховувати динамічність самого процесу (забезпечення конкурентоспроможності) та зважати на особливості такого забезпечення у процесі динамічного розвитку зовнішнього середовища. Виходячи з цього, під час формування механізму забезпечення конкурентоспроможності варто враховувати синергію взаємодії внутрішніх складових між собою в межах системи та її взаємодію із зовнішнім середовищем підприємства.

Окремо слід навести такий науковий підхід, відповідно до якого конкурентоспроможність підприємства пропонується розглядати як здатність підприємства зберігати, розвивати існуючі або створювати нові конкурентні переваги за дійсного або запланованого збільшення реальних доходів [4].

Наведені підходи об'єднує ідентифікація єдності в розумінні того, що забезпечення конкурентоспроможності як комплексної результативності господарювання ґрунтується на потенціалі підприємства, що здатен створювати конкурентні переваги. Таким чином, забезпечення конкурентоспроможності – це стрімкіший, ніж в інших учасників взаємодії, рух уперед, завдячуючи внутрішнім можливостям за сприятливої підтримки зовнішнього середовища.

Наступним елементом запропонованої архітектури є розкриття сутності поняття «потенціал розвитку». Потенціал розвитку пропонується розглядати як стійку довгострокову властивість системи долати суперечності та забезпечувати гармонійну відповідність етапам життєвого циклу на основі сформованих, постійно збагачуваних та оптимізованих до потреб розвитку ресурсів, наявних умов реалізації спроможностей розвитку, які опосередковуються структурою внутрішніх і зовнішніх зв'язків та безперервних процесів інноваційного оновлення (поширення нових знань, евристичних підходів, нестандартних рішень тощо) [7, с. 7]. Це дозволило визначити Н. С. Педченко потенціал розвитку підприємств як комплексний феномен господарської практики та поглибити його розуміння на основі поєднання ресурсного, інституціонального й результативного підходів [7, с. 7].

«Потенціал розвитку підприємства як можливість підприємства нарощувати наявні ресурси та залучати незадіяні резерви у процесі інноваційної діяльності в умовах своєчасної

адаптації до змін навколишнього середовища з метою досягнення стратегічних перспектив», – так пропонує визначати М. І. Кімуржій [9, с. 24]. Кожен елемент цієї системи залежить від різних чинників: стадії життєвого розвитку підприємства, рівня конкурентоспроможності, структури джерел фінансування та, насамперед, ефективності системи управління підприємством. Тому важливим є дослідження визначальних особливостей управління потенціалом розвитку підприємств залежно від сфери економічної діяльності.

Наведені підходи розширюють межі дослідження, і якщо акцент був зміщений на результативному підході, то науковцями пропонується їх поєднання з ресурсним та інституціональним підходами. Також відзначаємо наукову думку, що потенціал розвитку, а це і ресурси, і резерви, спрямовує свою дію на забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Отже, потенціал розвитку підприємства – це і є саме ті внутрішні можливості (ресурси, резерви) та оптимальна зовнішня підтримка, засновані на новаційних підходах, що забезпечує стрімкіший рух уперед від інших учасників взаємодії.

Таким чином, архітектоніка механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку базується на таких теоретичних засадах:

- механізм управління є системою, що поєднує в дії принципи, методи, прийоми та інструменти, спрямовані на планування, організацію, мотивацію та контроль за ресурсами підприємства й перетворення їх в синергії з об'єктивними економічними законами, існуючими законодавчо-нормативних актами та бізнес інтересами власників підприємства в потенціал його розвитку;

- виступаючи окремою системою (механізм управління), вона одночасно є складовою загальної системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства;

- забезпечення конкурентоспроможності підприємства центроване на досягненні результативного господарського функціонування та ефективного економічного розвитку;

- механізм управління має свою внутрішню структуру, що призводить до дії систему забезпечення конкурентоспроможності підприємства;

- індикатором якості сформованої архі-

тектоніки механізму управління забезпечення конкурентоспроможності підприємства є сталий його розвиток на основі ефективно сформованого та результативно використаного потенціалу.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Отже, доведено, що архітектоніка дозволяє сформулювати та плідно використовувати в майбутньому якісно нові знання, побудовані на: дослідженні закономірностей використання існуючих інструментів; удосконаленні існуючих механізмів; розвиткові підходів, прийомів, методів. Поєднання вищенаведеного визначає архітектуру. Під архітектурою механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку розуміється розкриття таких складників, як механізм управління, забезпечення конкурентоспроможності підприємства, потенціал розвитку підприємства. Запропоновано поєднання ресурсного, результативного та інституціонального підходів в ідентифікації кожної складової архітектури. Це дозволило ідентифікувати архітектуру механізму управління конкурентоспроможністю підприємства на основі його потенціалу розвитку як раціональну систему внутрішніх можливостей (ресурси, резерви), що заснована на інноваційних підходах, гармонізована в ієрархії загальної системи управління та має оптимальну інституціональну підтримку, синергія яких спрямована на забезпечення довгострокового й конкурентоспроможного ринкового господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Педченко Н. С. Бюджетний потенціал регіону: оцінка та перспективи розвитку : монографія / Н. С. Педченко, В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 220 с.
2. Сайт Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 06.08.2020). – Назва з екрана.
3. Педченко Н. С. Ефективність маркетингової діяльності підприємств рекламної

- галузі : сучасний погляд : колективна монографія / Н. С. Педченко, Т. І. Яковенко // Полтава : ПУЕТ, 2017. – 226 с.
4. Партута Т. О. Конкурентоспроможність підприємства та механізм її забезпечення [Електронний ресурс] / Т. О. Партута, Т. В. Фесенко. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2012/25.pdf (дата звернення: 02.08.2020). – Назва з екрана.
 5. Шимановська-Діанич Л. М. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств та організацій споживчої кооперації України: теорія і практика : монографія / Л. М. Шимановська-Діанич, В. А. Власенко. – Полтава : ПУЕТ, 2010. – 341 с.
 6. Педченко Н. С. Моніторинг фінансової конкурентоспроможності підприємств [Електронний ресурс] : монографія / Н. С. Педченко. – Полтава : ПУЕТ, 2007. – 103 с. – Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/822> (дата звернення: 06.08.2020). – Назва з екрана.
 7. Педченко Н. С. Потенціал розвитку підприємств і організацій споживчої кооперації при стратегічному управлінні : автореф. дис. ... докт. екон. наук / Наталія Сергіївна Педченко ; ПУЕТ, 2013. – 36 с.
 8. Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/arkhitektonika> (дата звернення: 06.08.2020). – Назва з екрана.
 9. Педченко Н. С. Стратегічне управління потенціалом розвитку підприємств житлово-комунального господарства: теорія, методологія, практика : монографія / Н. С. Педченко, М. І. Кімуржий, В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2020. – 271 с.
 10. Астаф'єва К. О. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства на стадіях життєвого циклу [Електронний ресурс] / К. О. Астаф'єва. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2018/62.pdf (дата звернення: 16.08.2020). – Назва з екрана.
 11. Вожжов А. П. Теоретичні аспекти формування архітектури фінансового стимулювання економічного зростання [Електронний ресурс] / А. П. Вожжов, О. Л. Гринько // Теорія та історія фінансів. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fu_2012_10_3.pdf (дата звернення: 12.08.2020). – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Pedchenko, N. S., & Strilets, V. Iu. (2014). *Bidzhetnyi potentsial rehionu: otsinka ta perspektyvy rozvytku: monohrafiia [Budget budget of the region: assessment and prospects of development]*. Poltava: PUET [in Ukrainian].
2. Sayt Vikipediya [Wikipedia site]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (accessed 06 August 2020) [in Ukrainian].
3. Pedchenko, N. S., & Yakovenko, T. I. (2017). *Efektivnist marketynhovoї diialnosti pidpriemstv reklamnoi haluzi : suchasnyi pohliad [The effectiveness of marketing activities of enterprises in the advertising industry: a modern view]*. Poltava: PUET [in Ukrainian].
4. Partuta, T. O., & Fesenko, T. V. (2012). *Konkurentospromozhnist pidpriemstva ta mekhanizm yii zabezpechennia [Competitiveness of the enterprise and the mechanism of its provision]*. Retrieved from http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2012/25.pdf (accessed 02 August 2020) [in Ukrainian].
5. Shymanovska-Dianyach, L. M., & Vlasenko, V. A. (2010). *Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia rozvytkom pidpriemstv ta orhanizatsii spozhyvchoi kooperatsii Ukrainy: teoriia i praktyka [Organizational and economic mechanism of management of development of enterprises and organizations of consumer cooperation of Ukraine: theory and practice]*. Poltava: RVV PUET [in Ukrainian].
6. Pedchenko, N. S. (2007). *Monitorynh finansovoi konkurentospromozhnosti pidpriemstv [Monitoring the financial competitive-*

- ness of enterprises]. Poltava: RVV PUSKU. Retrieved from <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/822> (accessed 02 August 2020) [in Ukrainian].
7. Pedchenko, N. S. (2013). Potentsial rozvytku pidpryemstv i orhanizatsii spozhyvchoi kooperatsii pry stratehichnomu upravlinnia [The potential of development of enterprises and organizations of consumer cooperation in strategic management]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Poltava: PUET [in Ukrainian].
 8. Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. Retrieved from <http://sum.in.ua/s/arkhitektonika> (accessed 06 August 2020) [in Ukrainian].
 9. Pedchenko, N. S., Kimurzhyi, M. I., & Strilets, V. Iu. (2020). *Stratehichne upravlinnia potentsialom rozvytku pidpryemstv zhytlovo-komunalnoho hospodarstva: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Strategic management of development potential of housing and communal services enterprises: theory, methodology, practice]. Poltava: PUET [in Ukrainian].
 10. Astafieva, K. O. (2018). Stratehiia zabezpechenia konkurentospromozhnosti pidpryemstva na stadiakh zhyttievoho tsykladu [Strategy for ensuring the competitiveness of the enterprise at the stages of the life cycle]. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/62.pdf (accessed 16 August 2020) [in Ukrainian].
 11. Vozhzhov, A. P., & Hrynk, O. L. (2012). Teoretychni aspekty formuvannya arkhitektury finansovoho stymulyuvannya ekonomichnoho zrostannya [Theoretical aspects of the formation of the architecture of financial incentives for economic growth]. *Teoriia ta istoriia finansiv – Theory and history of finance*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fu_2012_10_3.pdf (accessed 12 August 2020) [in Ukrainian].

Д. І. Шибковський; М. Г. Педченко (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Теоретические аспекты формирования архитектурной механизмы управления конкурентоспособностью предприятия на основе его потенциала развития.**

Аннотация. Цель статьи заключается в раскрытии теоретических аспектов формирования архитектурной механизмы управления конкурентоспособностью предприятия на основе его потенциала развития. **Методика исследования.** Достижение поставленной в статье цели осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования: метода теоретического обобщения, анализа и синтеза, логического обобщения, методов индукции и дедукции. **Результаты.** Понятие «формирование архитектурной механизмы управления конкурентоспособностью предприятия на основе его потенциала развития» позволяет исследовать предприятие как систему и отношения и взаимодействие между его стейкхолдерами. В результате научного анализа разграничены понятия «архитектоника» как гармонизация иерархических и неиерархических взаимосвязей составляющих системы и «архитектура» как алгоритмизация среды системы, направленная на достижение цели. Доказано, что архитектурная позволяет сформировать и плодотворно использовать в будущем качественно новые знания, построенные на: исследовании закономерностей использования существующих инструментов; усовершенствовании существующих механизмов; развитии подходов, приемов, методов. Под архитектурой механизмы управления конкурентоспособностью предприятия на основе его потенциала развития понимается раскрытие таких составляющих, как механизм управления, обеспечение конкурентоспособности предприятия, потенциал развития предприятия. Предложено сочетание ресурсного, результативного и институционального подходов в идентификации каждой составляющей архитектуры. Идентифицировано архитектуру механизмы управления конкурентоспособностью предприятия на основе его потенциала развития как рациональную систему внутренних возможностей (ресурсы, резервы), основанная на инновационных подходах, гармонизированная в иерархии общей системы управления и имеет оптимальную институциональную поддержку, синергия которых направлена на обеспечение долгосрочного и конкурентоспособного рыночного хозяйствования. **Практическая значимость результатов исследования.** Практическое значение полученного научного результата заключается в идентификации

основных условий развития предприятия, стимулирующих обеспечение долгосрочного и конкурентоспособного рыночного хозяйствования.

Ключевые слова: теоретические подходы, архитектуроника, архитектура, механизм управления, обеспечение конкурентоспособности предприятия, потенциал развития предприятия.

D. Shibkovsky; M. Pedchenko (Poltava University of Economics and Trade). **Theoretical aspects of architecture formation of the mechanism of enterprise competitiveness management based on its development potential.**

Annotation. The purpose of the article is to reveal the theoretical aspects of the formation of the architecture of the mechanism of managing the competitiveness of the enterprise on the basis of its development potential. **Methodology of research.** The achievements of the article are carried out with the help of the following general and special research methods: the method of theoretical generalization, analysis and synthesis, logical generalization, methods of induction and deduction. **Findings.** The concept of "formation of the architecture of the mechanism of managing the competitiveness of the enterprise based on its development potential" allows us to explore the enterprise as a system and the relationship and interaction between its stakeholders. As a result of scientific analysis, the concept of "architectonics" as a harmonization of hierarchical and non-hierarchical relationships of system components and "architecture" as an algorithmization of the system environment, aimed at achieving the goal. It is proved that architecture allows to form and fruitfully use in the future qualitatively new knowledge, built on the studied patterns of use of existing tools; improved existing mechanisms; development of approaches, techniques, methods. Under the architecture of the mechanism of managing the competitiveness of the enterprise on the basis of its development potential, there is the disclosure of such components as the management mechanism, ensuring the competitiveness of the enterprise, the potential of enterprise development. A combination of resource, effective and institutional approaches in the identification of each component of the architecture is proposed. The architecture of the enterprise competitiveness management mechanism is identified based on its development potential as a rational system of internal capabilities (resources, reserves), based on innovative approaches, harmonized in the hierarchy of the overall management system and has optimal institutional support, synergy aimed at ensuring long-term. **Practical value.** The practical significance of the obtained scientific result is to identify the main conditions for the development of the enterprise, which stimulate the provision of long-term and competitive market economy.

Keywords: theoretical approaches, architectonics, architecture, management mechanism, ensuring the competitiveness of the enterprise, the potential of enterprise development.